

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z powództwa S. B.

przeciwko D. S. i G. S.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 kwietnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 17 września 2019 r., sygn. akt III Ca (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2. zasądza od powoda na rzecz pozwanych kwoty po 675
(sześćset siedemdziesiąt pięć) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 17 września 2019 r. Sąd Okręgowy w K. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w J. z 20 lutego 2018 r. w ten sposób, że oddalił powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym i wpisanie powoda w dziale II księgi wieczystej (...) jako właściciela nieruchomości w miejsce pozwanych, z jednoczesnym wykreśleniem z działu III prawa dożywocia.

Powód wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni art. 84 § 1 i 2 k.c. w zakresie błędu co do prawa, a także charakteru błędu skutkującego możliwością uchylecia się od czynności prawnej.

Powód wskazał również, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na rażące naruszenie przepisów postępowania i zmianę wyroku bez dokonania własnych odmiennych ustaleń faktycznych.

W odpowiedzi pozwani wnieśli o odrzucenie skargi kasacyjnej jako zmierzającej do oceny stanu faktycznego sprawy oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz solidarnie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, wyrażającym się w szczególności w konieczności zapewnienia jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa.

Powołanie się na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo istnienia poważnych wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie, przy czym konieczne jest w takim przypadku przytoczenie sprzecznych orzeczeń (por. post. SN z 23 maja 2018 r., I CSK 31/18; z 29 kwietnia 2016 r., I CSK 641/15 i tam przywołane orzecznictwo). Przez rozbieżności w orzecznictwie sądów uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania należy przy tym rozumieć istnienie zróżnicowanych albo sprzecznych rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub zbliżonych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy prawa, wyłożone lub zastosowane w sposób prowadzący do wydania odmiennych orzeczeń albo innych decyzji procesowych (zob. post. SN z 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016, nr 2, poz. 29). Konieczne jest przy tym również wykazanie, że

dokonanie wykładni jest niezbędne dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy (por. post. SN z 29 kwietnia 2016 r., I CSK 641/15).

Mając na uwadze powyższe wymogi, należy uznać, że skarżący nie wykazał, aby w niniejszej sprawie zachodziła potrzeba dokonywania wykładni art. 84 k.c. Podniesiony w skardze kasacyjnej zarzut naruszenia tego przepisu oparty został na sprzecznym z ustaleniami Sądu Okręgowego założeniem, że powód pozostawał w błędnym przekonaniu co do skutków umowy o dożywocie. Z ustaleń tych wynika zaś, że powód został poinformowany o wzajemnych prawach i obowiązkach stron umowy o dożywocie oraz o tym, czyją własność od chwili zawarcia umowy będzie stanowiła nieruchomości. Decyzja co do zawarcia umowy o dożywocie została przez powoda podjęta po wcześniejszym uzyskaniu porady prawnej i kilkakrotnych wizytach u notariusza. Jak wskazał Sąd Okręgowy, powód był w pełni zorientowany co do treści umowy i rozumiał jej znaczenie, przy czym także zamiarem powoda było przeniesienie prawa własności w sposób, który uniemożliwi najbliższej rodzinie powoda dochodzenie ewentualnego zachowku. Tymi ustaleniami faktycznymi Sąd Najwyższy jest związany na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c. Ponieważ zaś z góry wykluczają one uznanie, że powód działał pod wpływem błędu, nie można uznać, że w sprawie występuje potrzeba wykładni art. 84 k.c.

Skarżący oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania również na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistym uzasadnieniu skargi. Przesłanka ta byłaby spełniona, gdyby zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym bez konieczności prowadzenia bardziej szczegółowej analizy. Uznanie oczywistej wadliwości orzeczenia wymaga wykazania jego sprzeczności z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania (por. post. SN z 20 marca 2019 r., I CSK 475/18; z 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 506/17; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 529/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 728/17; z 15 maja 2018 r., II CSK 2/18; z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17; z 23 maja 2018 r., I CSK 36/18; z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 534/17; z 12 marca 2018 r., III CSK 291/17; z 22 kwietnia 2016 r., V CSK 650/15).

W ocenie Sądu Najwyższego nie ma podstaw do twierdzenia o rażącym naruszeniu przez Sąd Okręgowy przepisów postępowania. Pomimo braku wyraźnego wyodrębnienia ustaleń faktycznych w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, nie ma wątpliwości, że Sąd Okręgowy w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia ustalenia takie poczynił i były one odmienne w stosunku do ustaleń przyjętych przez Sąd Rejonowy. Możliwe jest przy tym wyjaśnienie motywów, jakimi kierował się Sąd Okręgowy, zmieniając zaskarżony wyrok. Zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną wyjątkowo, gdy skutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej (zob. wyr. SN z 7 października 2005 r., IV CK 122/05; z 28 listopada 2007 r., V CSK 288/07; z 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 118; z 11 marca 2020 r., I CSK 585/18). Nie sposób przy tym pominąć, że stawiane zarzuty naruszenia prawa procesowego w znacznej mierze zmierzają do zakwestionowania oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, co w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalne z mocy art. 398³ § 3 k.p.c.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. Kwota zwrotu kosztów jest równa wynagrodzeniu adwokata w wysokości wynikającej z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 5 pkt 8 i § 2 pkt 6 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Sąd Najwyższy rozdzielił należne koszty między pozwanych, nie znajdując podstaw prawnych do zasądzenia ich solidarnie.

jw